

cancellario subscriptum, publicandi processum, cuius acta ante publicationem nemini nisi defensori matrimonii erunt communicanda.

XVI. — Post publicationem processus locus erit defensoribus.

XVII. — Liberum etiam erit defensori matrimonii novas probationes exquirere:

XVIII. — Omnibus absolutis, sententiam proferet Episcopus vel delegatus.

XIX. — Si nullitas matrimonii decreta fuerit, defensor matrimonii appellare debet ad iudicem superiorem, ad quem deinde transmittenda sunt acta in copia authentica.

XX. — Si in secunda sententia, aequae ac in prima, nullum ac irritum matrimonium iudicatum fuerit, et ab ea nec pars, nec defensor crediderint appellandum, vel appellationem interpositam deseruerint, poterunt coniuges novas nuptias contrahere, nisi alicui eorum ob impedimentum aliquod id vetitum sit. Firmum tamen remanet privilegium causarum matrimonialium, quae ob cuiuscumque temporis spatium numquam transeunt in rem iudicatam, semperque possunt in iudicalem controversiam revocari. Si vero, pendente appellatione, coniuges audeant ad alia vota transire, poenis subiiciuntur contra poligamos statutis.

XXI. — Causa in secunda, tertia vel quarta instantia cognoscatur, servatis diligenter omnibus quae in prima demandata fuerunt.

XXII. — Pro dissolvendis matrimoniis, quae uti talia ab Ecclesia non habentur, quippe quae in eius facie celebrata non sunt, necesse haud est inhaerere Constitutioni Bened. XIV *Dei miseratione*.

APPENDICES

NUM. I

INSTRUCTIO

pro ecclesiasticis Curiis quoad modum procedendi
oeconomice in causis disciplinaribus clericorum.

Sacra haec EE. et RR. Congregatio, mature praesenti Ecclesiae conditione perpensa, quae pene ubique impeditur, quominus externe explicet suam actionem super materias et personas ecclesiasticas, et considerato quoque defectu mediorum aptorum pro regulari Curiarum ordinatione, constituit facultatem Ordinariis locorum expresse concedere, ut formas magis oeconomicas adhibere valeant in exercitio suae disciplinaris iurisdictionis super Clericis. Ut autem tota iustitiae ratio sarta tectaue maneat, serveturque processuum canonica regularitas et uniformitas, opportunum censuit sequentes emanare normas, a Curiis servandas.

I. — Ordinario pastorale onus incumbit disciplinam correctionemque Clericorum a se dependentium curandi, super eorumdem vitae rationem vigilando, remediisque utendo canonicis ad praecavendas apud eosdem et eliminandas ordinis perturbationes.

II. — Ex his remediis alia praeveniunt, alia reprimunt et medelam afferunt. Priora ad hoc diriguntur ut impediunt quominus malum adveniat, ut scandali

stimuli, occasiones voluntariae, causaeque ad delinquendum proximae removeantur. Altera finem habent revocandi delinquentes ut sapiant reparentque admissi criminis consequentias.

III. — Conscientiae et prudentiae Ordinarii horum remediorum incumbit applicatio, iuxta canonum praescriptiones, et casuum adiunctorumque gravitatem.

IV. — Mediis quae praeservant praecipue accensentur spiritualia exercitia, monitiones et praecepta.

V. — Has provisiones praecedere debet summaria facti cognitio quae ab Ordinario notanda est, ut *ad ulteriora* procedere, quatenus opus sit, et certiolem reddere queat superiorem Auctoritatem, in casu legitimi recursus.

VI. — Canonicae monitiones fiunt sive in forma paterna et secreta (etiam per epistolam aut per interpositam personam), sive in forma legali, ita tamen ut de earundem executione constet ex aliquo actu.

VII. — Quatenus infructuosae monitiones evadant, Ordinarius praecipit Curiae, ut delinquenti analogum iniungatur praeceptum, in quo declaretur quid eidem agendum aut omittendum sit, cum respondentis poenae ecclesiasticae comminatione, quam incurret in casu transgressionis.

VIII. — Praeceptum intimatur praevento a Cancellario coram Vicario Generali; sive coram duobus testibus ecclesiasticis aut laicis probatae integritatis.

§ 1. — Actus subsignatur a partibus praesentibus et a praevento quoque, si velit.

§ 2. — Vicarius Generalis adiicere valet iuramentum servandi secretum, quatenus id prudenter expetat tituli indoles, de quo agitur.

IX. — Quoad *poenalia* media, animadvertant re-

verendissimi Ordinarii, praesenti instructione haud derogatum esse iudiciorum solemnitatibus, per sacros Canones, per Apostolicas Constitutiones et alias ecclesiasticas dispositiones imperatis, quatenus eadem libere efficaciterque applicari queant; sed oeconomicae formae consulere intendunt illis casibus Curiisque, in quibus solemnes processus, aut adhiberi nequeant, aut non expedire videantur. Plenam quoque vim servat suam extraiudiciale remedium *ex informata conscientia* pro criminibus occultis, quod decrevit S. Tridentina Synodus in *Sess. 14, cap. 1 De reform.* adhibendum, cum illis regulis et reservationibus, quas constanter servavit pro dicti capituli interpretatione S. C. Congregatio in pluribus resolutionibus, et praecipue in *Bosnien.* et *Sirmien.* 20 Decembris 1873.

X. — Quum procedi oporteat criminaliter, sive infractionis praecepti, aut criminum communium, vel legum Ecclesiae violationis causa, processus confici potest formis summariis et absque iudicii strepitu, servatis semper regulis iustitiae substantialibus.

XI. — Processus instruitur *ex officio* aut in sequelam supplicis libelli et querelae, aut notitiae, alio modo, a Curia habitae, et ad finem perducitur eo consilio, ut omni studio atque prudentia veritas detegatur, et cognitio tum criminis, cum reitatis aut innocentiae accusati exurgat.

XII. — Processus confectio committi potest alicui probo atque idoneo ecclesiastico, adstante Actuario.

XIII. — Unicuique Curiae opus est Procuratore fiscali pro iustitiae et legis tutela.

XIV. — Quatenus pro intimationibus aut notificationibus, haud praesto sint opera Apparitorum Curiae, suppletur exhibitione earundem explenda per qualifi-

catam personam, quae de facto certioret; sive eas transmittendo, ope commendationis penes tabellarium officium, illis in locis in quibus hoc invaluit systema, exposcendo fidem exhibitionis, receptionis aut repudii.

XV. — Basis facti criminosi constitui potest per expositionem in processu habitam, authenticis roboratam informationibus aut confessionibus extrajudicialibus, vel testium depositionibus, et quoad titulum transgressionis praecepti constat per novam exhibitionem decreti et actus indictionis, perfectorum modis enuntiatis. Art. VII et VIII.

XVI. — Ad retinendam in specie culpabilitatem accusati opus est probatione legali, quae talia continere debet elementa, ut veritatem evincat, aut saltem inducat moralem certitudinem, remoto in contrarium quovis rationabili dubio.

XVII. — Personae, quas examinare expediat, semper audiuntur separatim.

XVIII. — Testes ad probationem, aut ad defensionem, quoties legalia obstacula haud obsistant, sub iuramento audiri debent, quod extendi potest, si opus sit, ad obligationem secreti.

XIX. — Testium absentium, aut in aliena Dioecesi morantium exposcitur examen in subsidium ab Ecclesiastica loci auctoritate, eidem transmittendo prospectum facti; et Auctoritas requisita respondet, servando praesentis instructionis normas.

XX. — Quoties indicentur testes ob facta aut adiuncta essentialiter utilia merito Causae, qui examini subiici nequeant, eo quod censeatur haud convenire ut vocentur, aut quia vocati abnuant, mentio eorumdem fit in actibus, et curatur supplere eorum defectui per

depositiones aliorum testium, qui de relato aut alia ratione, noverint id quod exquiritur.

XXI. — Quum collectum fuerit quidquid opus sit ad factum et accusati responsabilitatem constituendam, vocatur iste ad examen.

XXII. — In indictione, nisi prudentia id vetet, exponuntur ei per extensum accusationes adversus eum collatae, ut parari valeat ad respondendum.

XXIII. — Quando autem ob accusationum qualitates, aut ob alia adiuncta prudens non sit in actu intimationis eas patefacere, in hac solum innuitur eundem ad examen vocari ut sese excuset in Causa, quae ipsum respicit uti accusatum.

XXIV. — Si iudicio sistere abnuat, iteratur indictio, in quo eidem praefigitur congruum peremptorium terminum, eique significatur quod si adhuc obedire renuat, habebitur ceu contumax; et pro tali in facto aestimabitur, quatenus absque probato legitimo impedimento, istam quoque posthaberet intimationem.

XXV. — Si compareat, auditur in examine; et quatenus inductiones faciat alicuius momenti, debent istae, quantum fieri potest, exhaustiri.

XXVI. — Proceditur inde ad contestationem facti criminosi, et conclusionum habitaram, ad retinendum accusatum criminisum lapsumque in relativis poenis canonicis.

XXVII. — Quum accusatus, tali modo, habeat plenam cognitionem eius quod in actis extat contra se, ultra quod respondere possit, iure se defendendi a semetipso etiam uti valet.

XXVIII. — Potest quoque, si id expetat, obtinere praefixionem termini ad exhibendam defensionem cum memoria in scriptis, praecipue quando ob dispositionem

art. XXIII nequiverit paratus esse ad responsa pro sua excusatione.

XXIX. — Expleto processu, actorum instructor, restrictum conficit essentialium conclusionum eiusdem.

XXX. — In die qua Causa proponitur, est in facultate accusati faciendi se repraesentare et defendere ab alio Sacerdote aut laico Patrocinatore, antea approbatus ab Ordinario.

XXXI. — Quatenus praeventus constituere defensorem renuat, Ordinarius consulit constituendo aliquem ex officio.

XXXII. — Defensor caute notitiam haurit processus et restricti in Cancellaria, ut paratus sit ad defensionem peragendam, quae ante propositionem causae exhiberi potest in scriptis. Ipse quoque subiicitur oneri secreti iurati, quatenus Ordinario videatur indolem Causae id expostulare.

XXXIII. — Transmittitur dein Procuratori fiscali processus et restrictus, ut munere suo *ex officio* fungatur; uterque Ordinario traditur, qui plena Causae cognitione adepta, dein constituit in qua disceptanda et resolvenda sit, curans ut accusatus certior de hoc fiat.

XXXIV. — Die constituta proponitur Causa coram Vicario generali, interessentibus Procuratore fiscali, Defensore et Cancellario.

XXXV. — Post votum Procuratoris Fisci et deductiones defensionis profertur sententia, dictando dispositivam Cancellario, cum explicita mentione, in casu damnationis, canonicae sanctionis, accusato applicatae.

XXXVI. — Sententia indicitur praevento, qui appellationem interponere potest ad Auctoritatem Ecclesiasticam superiorem.

XXXVII. — Pro appellatione servantur normae statutae a Constitutione *Ad militantes* s. m. Bened. XIV, 30 Martii 1742, aliaeque emanatae ab hac S. Congregatione Decreto 18 Decembris 1835 et Littera circulari diei 1 Augusti 1851.

XXXVIII. — Comparitio pro appellatione facienda est infra terminum decem dierum a notificatione sententiae, quo termino inuliter elapso, sententia ipsa in executionis statu reperitur.

XXXIX. — Interposita appellatione infra decem dies, Curia absque mora remittit ad Auctoritatem ecclesiasticam superiorem, apud quam appellatio facta est, omnes actus Causae originales, id est processum, restrictum, defensiones et sententiam.

XL. — Auctoritas ecclesiastica superior, capta cognitione actus appellationis, intimare facit appellanti, ut infra terminum viginti dierum Defensorem constituat, qui approbari debet ab eadem superiori auctoritate.

XLI. — Decurso dicto termino peremptorio absque effectu, censetur appellantem nuncium misisse appellationis beneficio, et haec consequenter perempta declaratur a superiori auctoritate.

XLII. — Quum appellatio producitur a sententia alicuius Curiae episcopalis ad Metropolitanam, Archiepiscopus pro cognitione et decisione Causae sequitur normam procedendi in hac instructione traditam.

XLIII. — Si contingat, quod Clericus, non obstante fori privilegio, ob crimina communia subiiciatur processui et iudicio laicae potestatis, Ordinarius, hoc in casu, summariam sumit criminosi facti cognitionem, atque perpendit an ipsum, ad tradita per sacros canones, locum faciat infamiae, irregularitati, aut aliae ecclesiasticae sanctioni.

§ 1. — Donec iudicium pendeat, aut accusatus detentus sit, prudens est, quod Ordinarius sese limitet ad media provisoria.

§ 2. — Expleto tamen iudicio, et libero reddito accusato, Curia iuxta exitum informationum ceu superius assumptarum, procedit ad tramites dispositionum praesentis instructionis.

XLIV. — In casibus dubiis, et in variis practicis difficultatibus, quae contingere possint, Ordinarii consulant hanc S. Congregationem, ad vitandas contentiones et nullitates.

Ex Aud. SS^mi diei 11 Iunii 1880

SS^mus D^ñus Noster Leo div. prov. PP. XIII, audita relatione praesentis Instructionis ab infrascripto Sac. Congreg. Episcop. et Regularium Secretario, eam in omnibus approbare et confirmare dignatus est.

I. CARD. FERRIERI Praef.

I. B. AGNOZZI Secretarius.

NUM. II

INSTRUCTIO

Sacrae Congregationis de Propaganda Fide ad Episcopos et Praelatos Regulares Catholicarum Missionum supra suspensionibus, quae irrogantur ex informata conscientia.

Omni tempore sollicita fuit Ecclesia ut non solum ascensus ad sacros Ordines interdiceretur indignis, verum etiam ab eorumdem exercitio criminosi suspensi manerent.

Cum autem occultorum quoque criminum, quaeque prodere non expediret, facilis et prompta, nempe a iudicialibus formis libera, coercitio aliquando necessaria sit ad sacri ministerii dignitatem, et fidelium utilitatem tuendam: hinc sapientissimo consilio Tridentini Patres (Sess. xiv, cap. 1, De reform.) decreverunt: « *Ei cui ascensus ad sacros ordines a suo Praelato ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen, quomolibet, etiam extrajudicialiter fuerit interdictus, aut qui a suis ordinibus seu gradibus vel dignitatibus ecclesiasticis fuerit suspensus; nulla contra ipsius Praelati voluntatem concessa licentia de se promoveri faciendo aut ad priores ordines, gradus et dignitates sive honores suffragetur.* »

Ex hoc provido decreto, in eo quod refertur ad Clericorum crimina, quae extrajudicalem suspensionem ab ecclesiasticis officiis merentur, iamdudum in usu fuit suspensionis poena ex causis Praelato notis; quae